

Üniversitelerde Akademik ve İdari Performans Değerlendirme Kriterleri

İçerik

- Kısa Tarihçe
- Dünyada Akademik Performans Değerlendirme
- Örnekler
- Sonuç
- Soru-Cevap

Doç. Dr. İsa MUSLU
Yeni Teknolojiler Fakültesi



Kısa Tarihçe

- ✓ ***Yükseköğretimde Kalite Güvencesi;*** bir yükseköğretim kurumunun, eğitim, öğretim, araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin kalitesinin kapsamlı, sistematik ve düzenli olarak değerlendirilmesi ve kalitelerinin geliştirilmesidir.
- ✓ ***Akreditasyon;*** eğitim programlarının veya kurumların belirli kalite standartlarını karşıladıklarını belirlemek için incelenmesi ve belgelendirilmesi sürecidir



Akreditasyon belirli dönemlerde yenilenmelidir

- ✓ 1980'li yıllardan başlayarak tüm sanayileşmiş ülkeler yükseköğretimde kalite güvencesini sağlamak için “Ulusal Kalite Güvence Ajansı” kurmuşlardır.
- ✓ Kalite ajanslarının çoğu devlet tarafından finanse edilmekte , devletten bağımsız özerk kurumlar olarak çalışmaktadır.
 - ✓ Danimarka, İsviçre, Norveç, Avustralya, Japonya vb ülkelerde doğrudan devlet tarafından, Hollanda ve Portekiz’ de üniversiteler tarafından ortaklaşa olarak, Fransa ve İngiltere’de ise devlet ve üniversitelerden bağımsız olarak kurulmuşlardır.
 - ✓ ABD, Almanya ve Meksika gibi federal devletlerde tek bir ulusal ajans değil, eyaletlerin kendi kalite güvence ajansları vardır.



Dünyada Akademik Performans Değerlendirme

Program Akreditasyon Çalışmaları

- ✓ ABET (Accreditation Board for Engineering & Technology, the USA)
- ✓ Türkiye: 43 Program (4 Üniv)
 - ✓ İTÜ: 21, ODTÜ: 13, Boğaziçi: 6, Bilkent: 3
- ✓ Suudi Arabistan: 28(2), Meksika: 25(7), Hollanda: 12(2), Güney Kore: 11(1), Kolombiya: 7(2), Kuveyt: 7(1), BAE: 6(1), Şili: 5(1), Katar: 4(1), Umman: 4(1), Singapur: 3(1), Almanya: 1(1); İspanya: 1(1), Rusya: 3(2), Peru: 1(1)



Dünyada Akademik Performans Değerlendirme

Bologna Süreci

1990'lı yıllar Avrupa ülkeleri- yükseköğretim sistemlerinin sorunlarına çözüm bulmak İdari ve mali konularda yasal düzenlemeler

- Radikal değişimler: Avusturya, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Bulgaristan, Romanya, Macaristan
- İyileştirmeler: Almanya, Fransa, İspanya



Dünyada Akademik Performans Değerlendirme

Ortak sorun:

- Farklı üniversite geleneklerine, farklı eğitim süreçlerine ve farklı eğitim kalitelerine sahip olunması
- Avrupa'da yükseköğretim sistemlerinin uyumlaştırılması, yakınlaştırılması ve uzun dönemde ortak bir Avrupa Yükseköğretim Alanı (European Higher Education Area-EHEA) oluşturulması girişimi



Dünyada Akademik Performans Değerlendirme

- **Performans göstergeleri**

Kamu idarelerince stratejik amaç ve hedefler ile performans hedeflerine ulaşmak amacıyla yürütölen faaliyetlerin sonuçlarını ölçmek ,izlemek ve değerlendirmek için kullanılan araçtır.



Dünyada Akademik Performans Değerlendirme

GÖSTERGELERDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

- Performans göstergeleri, idarenin misyon, vizyon, amaçları ve hedefleri ile yürüteceği faaliyetlerle doğrudan ilgili olmalı, idarenin neyi başarmaya çalıştığını ölçmelidir.
- Hesap verme sorumluluğu ile bağlantılı olmalıdır.
- Dengeli olmalıdır.
- Fayda - Maliyet Analizi yapılmalıdır.
- Güvenilir olmalıdır.
- Karşılaştırılabilir olmalıdır.



Performans Değerlendirmesi

- **Kurumsal performans değerlendirme**
- **Bireysel performans değerlendirme**



Performans Değerlendirmesi

Kurumsal Performans Değerlendirmesi

Kamu idarelerinin belirledikleri stratejik amaç ve hedeflere ulaşmak için izledikleri yolun, performans hedeflerine ulaşmak üzere kullanılan yöntemler ile yrtlen faaliyet ve projelerin ve bunların sonucunda elde edilen çıktı ve sonuçların değerlendirilmesidir.



Performans Değerlendirmesi

Kurumsal Performans Değerlendirmesi

Kamu idarelerinin belirledikleri stratejik amaç ve hedeflere ulaşmak için izledikleri yolun, performans hedeflerine ulaşmak üzere kullanılan yöntemler ile yrtlen faaliyet ve projelerin ve bunların sonucunda elde edilen çıktı ve sonuçların değerlendirilmesidir.



Performans Değerlendirmesi

Bireysel Performans Değerlendirme

- Çalışanların görevlerini ne ölçüde başardıklarını, kendileri için belirlenmiş hedeflere ulaşıp ulaşmadıklarını ve verimliliklerini olumsuz etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan değerlendirmedir.



Performans Değerlendirmesi

Amacı

Bireysel performans değerlendirmesi,

- Her d¼zey y¼neticinin başarısını ortaya koymak,
- Çalışanların başarısını belirleyerek ¼d¼llendirmek,
- Terfi kararlarında kullanmak,
- Kariyer planlamasında dikkate almak,
- G¼rev yeri değişikliği kararlarında kullanmak

amacıyla yapılır.



Örnekler

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE UYGULANAN AKADEMİK KRİTERLER ARASINDAKİ FARKLAR

Türkiye-ABD Karşılaştırması

Türkiye'de uygulanan akademik kriterler büyük oranda yapılan *yayın faaliyetleri* üzerinde yoğunlaşmakta iken; Amerika'da bilimsel yayınlara, araştırma, üniversiteye hizmet, topluma hizmet, toplumda tanınmışlık, ulusal veya uluslar arası sivil toplum kuruluşlarında çalışma, meslek örgütlerinde aktif görev gibi hizmet alanları da eklenmektedir.



Örnekler

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE UYGULANAN AKADEMİK KRİTERLER

İlk bakışta Türkiye'deki bazı üniversitelerde bu alanların bir kısmı da Amerika'da olduğu gibi değerlendirmeye alınıyor gibi gözükse de bu ek konu başlıkları puanlamada nisbi olarak daha düşük puanlara sahip olmaktadır.



Örnekler

- **Yayın sayısı ve kalitesi**

Türkiye’de doçentlik sonunda bir akademisyenin 100 adet, emekliliği gelen bir profesörün 500 adet yayını olmaktadır. Amerika Birleşik Devletlerinde en iyi profesörler, akademik kariyerleri boyunca ancak, 100-120 adet yayın yapmaktadırlar. ABD’de öğretim görevlilerinin senede iki veya üç yayın yapmaları, bunları Nature, Science, New England Journal of Medicine gibi prestijli dergilerde yayınlamaları beklenir. Türkiye’de sayı önemli olduğu için bir akademisyen tek bir konuya odaklanamamaktadır. Kendi branşı içinde üç dört farklı alanda yayın yapabilmektedir



Örnekler

Multidisipliner çalışmanın desteklenmesi

Türkiye'deki sistem, multidisipliner çalışmayı da yeterince teşvik etmemektedir. Hatta yazar sayısı ne kadar fazla ise, o çalışmadan adayın aldığı akademik puan o kadar az olmaktadır. Tez aşamasında tez sahibi çalışmayı yürütmektedir. Bu gelenek üç dört asistanın beraber aynı konu üzerinde kapsamlı araştırma yapmasını engellemektedir. ABD'de tıp doktorlarının kariyerleri boyunca herhangi bir uzmanlık için tez yapması gerekmemektedir. Sadece "PhD" unvanı alacak temel bilim uzmanlarının, tıp doktoru olsun olmasın tez yapma zorunlulukları vardır.



Örnekler

- ABD'de öğretim üyelerinin performansı, her 2 yılda bir fakültenin kıdemli öğretim üyeleri tarafından oluşturulan ve başkanlığını dekanın yaptığı bir komite tarafından değerlendirilir. Başarılı bulunanların sözleşmesi yenilenir. Başarılı olmayanların sözleşmesi yenilenmez.
- Öğretim görevlisi çok önemli bir buluş yapmış ise 2 yılda profesör bile olabilir. En sık rastlanan durum akademik yükselmenin 6 yıl içinde gerçekleşmesidir. 8 yılda yani 4 değerlendirme sonucu aday, akademik olarak yükselemiyor ise örneğin, yardımcı doçent iken doçentliğe gelemiyor ise görevine son verilir.
- Adaylar, profesör olduktan sonra dahi değerlendirmeye tabi tutulurlar. Aldıkları araştırma fonları, yaptıkları yayınlar, yetiştirdikleri öğrenciler değerlendirmeye tabi tutulur. Türkiye ile en önemli fark, bu unvanların sadece üniversite için geçerli olmasıdır. Associate olan birisini, başka üniversite assistant professor unvanı ile işe alabilir veya professor olarak da işe alabilir; ama üniversite ile işi bittiğinde unvan da üniversitede kalır.



Sonuç

Üniversiteler, kalitesinin ve performansının arttırılması,diğer üniversitelerle rekabet edebilmesi için mantıklı,uygulanabilir,dengeli bir performans değerlendirme sistemi geliştirmeli ve hem akademik hemde idari personeline uygulanmalıdır.Değerlendirme sonuçlarına göre hedeflerini revize etmelidir.



Soru-Cevap



TEŐEKKÜRLER!!!

Doç.Dr.İsa MUSLU

**Uluslararası Atatürk-Alatoo Üniversitesi
Yeni Teknolojiler Fakültesi**

Uygulamalı Matematik ve Bilgisayar Bölümü

isa.muslu@iaau.edu.kg



Uluslararası Atatürk-Alatoo Üniversitesi (UAAÜ)